

GLAS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETNO XIII., ST. 44 — CENA 10 DIN

PONEDELJEK, 11. APRILA 1960

AKTUALNO Vprašanje

Koliko dni bomo praznovali?

Letos pade 1. maj na nedeljo. Ali bomo kljub temu imeli le dva dni praznovanja ali se praznovanje podaljša še za en dan? Tako vprašanje smo prejeli med pošto našemu uredništvu. Ker mora da vprašanje zanimalo več naših brašev, odgovarjam jasno preko časopisa.

Za Praznik dela sta z zakonom določena dva dneva, skupno tri proste dneve.

in sicer 1. in 2. maj. Toda v primeru, če pade eden od teh dñi na dela prosti dan, se praznovanje podaljša tako, da ostane vedno dva delovna dnevi prosti. Tako bomo tudi letos zaradi nedelje, ki pada na 1. maj, lahko podaljšali praznovanje še na torek, 3. maja in bomo imeli torej skupno tri proste dneve.

S seje plenuma ObSS Kranj

Priprave na občni zbor

V petek popoldne je bila 9. redna seja plenuma Občinskega sindikalnega sveta Kranj. Sejo je vodil član tajništva tov. Dušan Roblek, udeležila pa se ga je tudi Pepe Ježeva, član Okrajnega sindikalnega sveta Kranj.

Na plenumu so razpravljali o pripravah na letni občni zbor, ki bo 25. aprila. Pred občnim zborom bodo po vseh sindikalnih podružnicah članski sestanki, kjer se bodo člani seznanili z delom in programom Občinskega sindikalnega sveta Kranj. Na teh sestankih bodo člani seznanjeni z problemi, o katerih bodo razpravljali na občnem zboru. Predvidoma bo pred občnim zborom

(Nadaljevanje na 2. strani)

Občni zbori kmetijskih zadrug

Letos moramo še posebej opozoriti na pomen občnih zborov kmetijskih zadrug. V zadružnem delu življenja, pa tudi v našem kmetijstvu sploh, se je spremenilo mnoštvo, kar vzbuja in mora zanimali zanimanje vseh zadržnikov.

Predvsem zadruga ni več samo združenje zasebnikov, marveč družbeno-gospodarska organizacija na vasi. Zadruge imajo že leta dñi svoje samoupravne organe — zadružne svete. Odkar so se postavile izključno kmetijski proizvodnji in prometu s pridelki, prihaja do odločilnih sprememb v članstvu. Ne-kmetje odpadajo, člani zadruž ostajajo samo priznati. Zadruge dobivajo svoje ekonomije, raste število kmetijskih delavcev, ki so enakopravni člani zadružnih svetov.

Vprašanja, ki jih je treba obravnavati na občnih zborih, niso nova. Z družbeno-političnega stališča so bila nakazana na plenarnih in nedavnih konferencah SZDL, z gospodarsko-strokovnega stališča pa na številnih republiških in okrajnih konferencah zadružnih organizacij in njihovih pospeševalnih odborov.

Govoriti moramo predvsem o gospodarski sposobnosti zadruge, ki mora nudit članom več kot doseg, seveda v drugi obliki, ker so spremenile razmere. Vemo pač, da ne gre več za splošno pospeševanje kmetijstva, marveč za razvijanje tržne proizvodnje na lastnih obratih in v sodelovanju z člani. Je zadruga že pripravljena na obojet? Bo zares lahko pomagala članom tudi pri obdelavi zemlje in reji živine, ne pa samo na papirju. In kako se pripravlja na to, da bo lahko prevzela že več zemlje, hkrati pa tudi kmeta vključila v svojo ekonomijo in mu na njej zagotovila boljše življenje?

Med prečimi vprašanjami je danes govorilo tudi zdrževanje zadruge. Poniekod pribaja do pretiranih lojalističnih teženj, ko hočejo po veji sili obdržati zadrugo, čeprav nima pogojev za uspešno delo. Drugod pa so si zamislili zdrževanje preveč kampanjsko in ga je treba že zavirati. Zdržujemo pa zadruge samo tedaj, če vidimo, da bo nova zadruga laže in bolje delala kot vsaka posamezna. Ko pa zadruge zdržujemo, je treba poskrbeti, da bo tudi velika zadruga ostala članom bližu, zaradi česar poniekod že ustavljajo vse zadružne svete, vseke strojne odseke, vseke odkupne postaje.

Zadržnički lahko dajo zadružnim svetom in upravnim odborom mnogo koristnih predlogov za nadaljnje delo. Predvsem pa ne morem mimo proizvodnih vprašanj. Tega, kako bo zadruga izpolnila svoj proizvodno-financijski program in kako se bodo vedno bolj vključevali v ta program, udi.

V „PEKO“ V TRŽIČU ZA 23% VEČ KOT LANI

Ceprav je letosni plan tržičke tovarne čevljev «Peko» za okoli 17% večji od lanskega, so ga za prvo četrletje izpolnili s 103%. V prvem četrletju letos so izdelali za 23% več obutve kot lani v istem obdobju. Ta uspeh je še toliko pomembnejši, ker so ga dosegli s 3% manj delovne sile kot lani in ob selitvi nekaterih oddelkov v nove prostote. Uspeh pripisujejo posebno sistemnu nagrajevanja, ki so ga uvedli lani.

TUDI V „VERIGI“ VISOKO PRESEGLI PLAN

V „Verigi“, kot v številnih drugih naših podjetjih, so že v začetku leta podvzeli vse mere, da so proizvodne naloge v redu izpolnjevale. Na raznih sestankih in proizvodnih konferencah so sproti analizirali probleme. Tako so v „Verigi“ v marcu prizvedli za 29% več blaga kot lani marca. Četrletni plan so izpolnili s 116%. Pred dnevi je delavski svet sklenil zvišati letoski plan po vrednosti za okoli 100 milijonov dinarjev.

SPOMLADANSKI SPREBOD —

Foto: Franc Perdan

Z občnih zborov kmetijskih zadrug

KRANJ, 10. aprila

Po vsej Gorenjski so bili danes občni zbori kmetijskih zadrug: v Besnici, v Begunjah, na Brnikih, v Goričah, na Jesenicah, v Mavčičah, v Martinj vrhu, v Selcih, v Voklem, v Zalem logu, v Žirovnici, v Poljanah in v Naklem.

Vloga zadržnih občnih zborov se je s formiranjem zadržnih samoupravnih organov — zadržnih svetov in upravnih odborov — nekoliko spremenila, vendar ni zgubila toliko na pomenu, kot to menijo v nekaterih zadrugah in kot se je na današnjih občnih zborih tudi pokazalo. Občni zbor je še vedno pomemben organ zadruge, kjer s predlogi lahko sodeljujejo vsi zadržniki. Občni zbor si cer več ne sprejema in potrjuje zaključnega računa, finančnega in proizvodnega plana, vendar mora kljub temu o tem razpravljati, da se zadržniki seznanijo z gospodarjenjem v preteklem letu in s planom za prihodnje leto. Tudi predlogov, ki jih zadržniki dajejo na občnih zborih, ne kaže podejnejevati — in zato tudi ne občnih zborov samih!

Naklo:

Pitališče za piščance, skupni pašnik in nasad ribeza

Na občnem zboru Kmetijske zadruge v Naklem so zlasti veliko govorili o sila pestrem planu na 10 let. Predvsem namernavajo letos pričeti z gradnjo pitališča za 200.000 piščancev počlanev. Stavbo, ki bo z opremo stala približno 35 milijonov dinarjev, bodo zgradili ob skladnišču za krompir, nasproti železniške postaje. Načrti bodo v kratkem gotovi in če bodo potem odobreni tudi ostali krediti, bodo takoj pričeli z gradnjo. Voklinsko že imajo, letos bodo kupili še en inkubator, kar bo zadostovalo, da jim mladi piščancev ne bo treba kupovati druge: nasprotno, še vedno jih bodo lahko tudi prodajali.

Na travniku ob sotočju Save in Tržiške Bistrice so nakeljski zadržniki že lani pasli 35 glav mlade živine. Travnik, ki so ga spremenili v skupni pašnik, je obsegal le pet hektarov. Travnatega sveta pa je tam še več. Zato je zadruga v Naklem s pomočjo rejcev začela razširjati skupni pašnik. Sosedne travnike je vzelna v najem, potem pa jih je v soglasju z lastniki zamenjala z zemljišči splošnega ljudskega premoženja. Zdaj obsegata pa 20 ha. Krajska občina je za ureditve ograje in za zgraditev planinske staje prispevala 500.000 din. Na razširjenem pašniku se bo od maja do oktobra lahko paslo do 100 glav mlade živine, ne le iz Naklega, pač pa s področja vse zadruge.

V letosnjem proizvodnem načrtu nakeljske zadruge pa je še nekaj drugih pomembnih nalog.

Povečali bodo ribezev nasad v Strahinju od sedanjih dveh na 10 hektarov. To jih bo stalo okoli 700.000 dinarjev. Razen tega bodo letos nakupili opremo za predelovalnico sadja iz uvoza v vrednosti dva milijona dinarjev. Priprave za gradnjo predelovalnice so sadje so že daje v teku. Ta pa bi bila tudi zelo potrebna. Tudi z gradnjo namernavajo pričeti že letos, če bodo le na razpolago finančna sredstva.

Voklo:

Pomanjkanje prostorov - ovira pri delu

Kmetijska zadruga Voklo steje 279 članov in je v minulem letu poslovala s strojnimi, traktorskimi in gozdniškim odsekom, s kooperacijo, preskrbo, odkupom in s hraniščno-kreditnim odsekom.

Razen strojnega je bila dejavnost vseh odsekov pozitivna. Skupna vrednost proizvodnje je znašala 84 milijonov dinarjev. Zadruga nima lastne proizvodnje, proizvaja le v kooperaciji z individualnimi kmetijskimi proizvajalci, in sicer pšenico ter jedilini in semenski krompir. Lani donosi v proizvodnji pšenice niso dosegli planiranih, posebno ne pri sorti avtonomija, ki so jo pri nas prvič sejali in ugotovili, da ni primerja z alpsko področja. Prideleki krompirja pa je lani presegli plan proizvodnje za 11,35 odstotka.

Z nadaljnji razvoj zadruge je nujno potrebno, da dobi lastne prostore. Lani je zadruga kupila kmetijsko opremo in traktor Ferguson s priključki: za ta osnovna sredstva bodo morali čimprej zgraditi strojno-traktorsko lopo in skladišča. — m

Ob sedmi obletnici

Sedem let je že od tistih aprilskega dne 1953, ko smo se poslavljali od njega in ga spremljali do grobince narodnih herojev v Ljubljani. Ko se spominjam njegovega nemornega dela za pravice delovnega človeka in boljšo dobrodošč, moramo priznati, da še danes oživljajo njegove ideje, da še danes zori to kar je on sadil. Vsi naši zavidni uspehi v uveljavljanju delavskih svetov, v dviganju delovne storilnosti, v tolkem napredku našega gospodarstva in izboljševanju življenskih razmer delovnega človeka je prav tisto, kar je pokojni Kidrič nakazoval, se za to boril, delal in na tem delu tudi izgorel. Slava njegovemu spominu!

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nad 400 milijonov dinarjev investicij za posestvi Poljče in Bled, ki bosta dajali čez tri leta Jesenicam 4500 l mleka

O preskrbi z mlekom na Jesenicah je bilo zadnja leta mnogo utemeljene kritike. Preskrba je dokaj nereditna, cene visoke. Na zadnjih sejah občinskih odborov na Jesenicah, v Radovljici in na Bledu je bilo na dnevnem redu tudi vprašanje. Določili so, da bosta kmetijski posestvi v Poljčah (občina Radovljica) in kmetijsko posestvo Bled preusmerili proizvodnjo tako, da bosta preskrbovali Jesenice z mlekom, ki ga zdaj uvažajo celo iz Tolminskega.

Skupno bodo v ti dve posestvi investirali v dveh letih 407 milijonov dinarjev. Razen posojila, ki ga bosta posestvi najeli iz investicijskih skladov okraja in re-

publike, bo tudi jeseniška občina prispevala 60 milijonov dinarjev. Seveda kot posojilo. Hkrati je jeseniška občina odstopila posestvu Poljče znaten del zemljišča iz splošnega ljudskega premoženja. Občini Radovljica in Bled pa bosta v obliki posojila dali za stanovanjsko in stalno izgradnjo na teh posestvih 56 milijonov dinarjev.

Take so obveznosti občinskih ljudskih odborov do posestev. Posestvi pa sta se obvezali, da bosta že čez leto dni — 1. maja 1961. leta prodajali na Jesenicah 1500 l mleka dnevno. Za tem bosta stalno dvigali količino mleka v jeseniških prodajalnah tako, da bosta skupno 1. junija 1963. leta

prodajali 4500 litrov mleka dnevno. Če pa posestvi ne bi izpolnjevali te pogodb, bosta morali plačevati za vsak nedostavljen liter mleka po 5 dinarjev kazni. Predvideva se, da so zdaj postavljeni pravi temelji za postopno urejevanje preskrbe jeseniškega prebivalstva z mlekom. — l. e.

Pred V. kongresom SZDL Jugoslavije

Potrebna je večja aktivnost političnih organizacij

Delegat na V. kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije v jeseniški občini je tudi tov. POLDE LAMOVŠEK. Tudi njega je naše uredništvo prosilo, da nam v zvezi s pripravami na V. kongres odgovori na nekaj vprašanj.

—Smo pred V. Kongresom SZDL. Dotaknil bi se odnosov, za katere menim, da smo jim posvetili premalo pozornosti in da so ena zelo važnih nalog SZDL v tem letu. Gre namreč za vprašanje, kako našega delovnega človeka kot državljanu — volivcu na eni strani, ter delavca — upravljalcu na drugi strani še bolj zainteresirati za splošno družbeno dogajanje, v katerem dela in živi. Prav od njegove razgledanosti in aktivnosti ter poznavanja problema in potreb je odvisno, ali bo lahko uspešno posegel s svojimi predlogi v vsa dogajanja v komuni in podjetju. Omenim naj samo sprejetje zaključnih računov in se pri tem omejim samo na Železarno, ki letno ustvarja preko 30 milijard bruto dohodka, pri čemer ima kolektiv sam možnost razdeliti preko milijardi dinarjev. Zelo važno je, da so člani kolektiva zainteresirani za kaj in kako se bodo ta sredstva porabila in kaj bosta oni ustvarjalo in pa kolektiv kot celota od tega imela. Kolektivi sprejemajo na delavskih svetih razne pravilnike, kot so pravilnik o nagrajevanju, o delovnih odnosih, delitvi stanovanj, počitniških domovih, HTZ službi, tekmovanjih in se vrsto drugih. Tu bi zopet hotel poučiti, da vsi ti pravilniki nimajo tistih zazelenih uspehov, če ni ves kolektiv poučen in seznanjen z njimi. Po mojem mnenju so glavne naloge političnih organizacij, da pravilno tolmačijo in seznanijo kolektiv s temi stvarimi. Sindikati, skupno z ostalimi organizacijami, imajo tu obširno delovno področje. Smatram tudi, da je premalo pozorno delo samoupravnih organov, to je delavskih svetov in upravnih odborov, da člani kolektiva nezadostno pozno vlogo in pomem teh organov, kar nam je pred kratkim dokazala anketa, ki jo je v zvezi z delavskim samoupravljanjem izvedel Občinski sindikalni svet. Določeno število članov v kolektivih ni seznanjenih z dnevnimi redi zasedanj delavskih svetov, prav tako niso seznanjeni s sklepni zasedanjem, skratka ne sodelujejo aktivno pri reševanju problemov, s katerimi se ukvarja kolektiv. Med te prav gotovo spada večina novedno sprejetih delavcev. Zlasti je

cijami, imajo tu obširno delovno področje. Smatram tudi, da je premalo pozorno delo samoupravnih organov, to je delavskih svetov in upravnih odborov, da člani kolektiva nezadostno pozno vlogo in pomem teh organov, kar nam je pred kratkim dokazala anketa, ki jo je v zvezi z delavskim samoupravljanjem izvedel Občinski sindikalni svet. Določeno število članov v kolektivih ni seznanjenih z dnevnimi redi zasedanj delavskih svetov, prav tako niso seznanjeni s sklepni zasedanjem, skratka ne sodelujejo aktivno pri reševanju problemov, s katerimi se ukvarja kolektiv. Med te prav gotovo spada večina novedno sprejetih delavcev. Zlasti je

POLDE LAMOVŠEK

to opaziti v gradbenih podjetjih, v katera so vključeni predvsem delavci s podeželja in iz drugih republik. Upam trdit, da za te ljudi še ni dovolj storjenega in (Nadaljevanje na 2. strani)

Prva številka Loškega delavca

Prve dni aprila so v Škofji Loki izdali

PABERKI PO SVETU

ZA ALI PROTI

Na zadnjem sestanku predsednika ZDA Eisenhowerja in predsednika britanske vlade Macmillana, so sprejeli sklep o začasni prekiniti manjših podzemeljskih poizkusov z atomskim orojem. S tem je bila dosegena soglasnost s Sovjetsko zvezo, kajti prav ta je moratorij — kot v diplomatskem jeziku pravijo prekiniti — predlagala.

Ker pa so v ZDA pred predsedniškimi volitvami, se je brž pojavilo vprašanje, če bo Eisenhowerjev naslednik dolžan prevesti sedanjega predsednika obveznosti. Ce bo to sedanj podpredsednik Richard Nixon, potem bo obvez moral spoštovati, ker je bil prisoten pri razgovorih. Toda, kaj če bodo zmagali demokrati?

In brž so se oglasili tudi demokrati. Odločno so izjavili, da bodo tudi oni v vsakem primeru spoštovati to obvezno sedjanje predsednika.

Kaže, da je prekinitev jedrskih poizkusov močan argument za pridobivanje simpatij volivcev!

TOBAK IN POLITIKA

V britanskem spodnjem domu, je bila letošnja razprava o državnem proračunu zelo burna. Zlasti predlog o povišanju davkov, predvsem na tobačne izdelke, je povzročil kopico ugovorov in negodovanja.

Vodja opozicije Geitskell je med razpravo poudaril, da konzervativna vlada vedno pred volitvami znižuje davke, da bi jih potem še bolj povišala.

Povedal je veliko resnico o tako opevani parlamentarni demokraciji. Ni pa povedal, kaj bi laburisti storili v tem položaju!

OPOZORILO

Več tisoč Dancev se je v soboto, 9. aprila, zbralo v središču Kjöbenhavn — danskega glavnega mesta — in z dvomnutnim molkom opozorilo na 20-letnico nacističnega vdora v Dansko. Zaradi te protinacistične demonstracije je bil ustavljen v središču mesta ves promet.

Ljudje ne pozabljajo, še posej danes, ko mnogo znakov govorji o tem, da bivši nacisti spet dvigajo glave!

ATENTAT

V soboto, 9. aprila, je bil storjen atentat na južnoafriškega ministrskega predsednika Verwoerda. Ranjen je bil v glavo, vendar njegovo življenje ni v nevarnosti. Atentator je bil neki blec, katerega identitetu pa oblastniki prikrivajo. Na predsednika je streljal, ko je le-ta prišel na otvoritev letosnjega velesejma v Johannesburgu.

Vsekakor opozorila južnoafriškim oblastnikom, da po njihovo ne gre več. Hkrati pa verjetno — vsaj začasno — povod za ponovno poslabšanje položaja v deželi.

LJUDJE IN DOGODKI
PIROVA ZMAGA

Po 35 dneh vladne krize v Italiji, so v petek, 8. aprila, končno vendarje v poslanski skupščini ustoličili uradniško-kriščansko demokratisko vlado Fernanda Tambroni. Za vlado je glasovalo 300 poslancev, proti nej pa 297. S tremi glasovi večine, je torej Italija dobila novo »glavo«, ki se jo danes sramujejo celo njeni predlagatelji. Zato na široko govorje, da pač ni bilo nobene druge možnosti, da bi našli trajen izhod iz vladne krize, da je sedanja Tambronijeva vlada samo izhod sili, »nujna rešitev«, da bi sprejeli proračun (nekdo ga res mora sprejeti) in tudi zato, da bi bila Italija lahko zastopana na mednarodnih konferencah.

Nova vlada je lahko dobila v parlamentu večino le ob podpori neofašistov. Podpori fašistov pa se je kriščansko demokratska stranka na vsak način hotela izognila. Zategadelj je

segni pred dobrim mesecem tudi odstopil, čeprav bi se ob podpori neofašistov lahko obdržal na vladu. Tisto kar je torej Segni pred 35 dnevi odklonil, je tokrat Tambroni sprejel. Toda, naije je sprejel to rešitev tudi samo kot nujno zlo, je s tem naredil svoji stranki dokaj slabu uslugo. Krščanski demokrati, ki jim v 597 članskem parlamentu manjka 26 glasov do večine, se sicer dobili 24 fašističnih glasov in 4 glasove neodvisnih, so pa pri tem notranje razdvajali stranko tako močno, da mnogi politični opazovalci resno razpravljajo o razcepju med levo-sindikalno strugo in desnim elementi v stranki.

Brž ko sta zvedela, da se vladajo v poslanski skupščini podprtji neofašisti, sta izstopila iz vlade krščansko demokratski sindikalni prvak, minister za razvoj Jug, Giulio Patore in državni podsekretar Biagi. Poudarila

je tedaj predlagalo rezolucijo, ki zahteva, naj bi se krščansko demokratska stranka javno odrekla fašističnih glasov, čeprav bi to pomenilo ostavko vlade.

Tambronijevi pristaši so tedaj predložili drugo rezolucijo, ki izraža popolno zaupanje vladni. Tambroni je v razpravi odbil, da bi povedal, kaj meni vlada o

sta, da odsopata zato, ker je obstoj vlade odvisen od glasov socialnega gibanja, ki pomeni naravno nadaljevanje fašizma.

Po politični opazovalci predvidevalo, da bosta izstopila iz vlade še dva ministra, in sicer minister brez lisnice del Bo in minister za promet Sullo. Vse kaže, da Tambronijeva vlada ne bo delala starosti, saj je že ob začetku poslovanja močno okrenjena.

Položaj sedanje vlade in dogodki v parlamentu ob razpravi o njeni politiki, kažejo, da Italija slej ko prej preživlja težko politično krizo. V sedanjih situacijah ne more krščansko demokratska stranka v nobenem primeru zagotoviti trdne vlade, ne da bi se naslonila na stranke levega centra in temu ustrezno prilagodila tudi svoj program.

Ze pred glasovanjem v parlamentu se je sestala krščansko demokratska skupina in razpravljala o usodi vlade. Levo krilo je tedaj predlagalo rezolucijo, ki zahteva, naj bi se krščansko demokratska stranka javno odrekla fašističnih glasov, čeprav bi to pomenilo ostavko vlade.

Tambronijevi pristaši so tedaj predložili drugo rezolucijo, ki izraža popolno zaupanje vladni. Tambroni je v razpravi odbil, da bi povedal, kaj meni vlada o

IZ NAŠIH KRAJEV

Presenečenje v kinu „Storžič“

Ustvarjalci dveh kratkometražnih filmov obiskali Kranj

Kranj, 9. aprila

Pred današnjo zadnjo predstavo v kinematografu »Storžič«, pred premiero nemškega vohunskega filma DEKLE ROSEMARIE ob 22. uri, je Kinematografsko podjetje Kranj pripravilo obiskovalcem prijetno presenečenje: videli smo dva najboljša domača kratkometražna filma — TRIJE SPOMENIKI in NA SONČNI STRANI CESTE — potem pa se se nam predstavili realizatorji teh dveh del: Dušan POUH, režiser filma TRIJE SPOMENIKI, Matjaž KLOBČIČ, režiser filma NA SONČNI STRANI CESTE in France CERAR, snemalec filma NA SONČNI STRANI CESTE.

Na nedavnem festivalu kratkometražnega filma v Beogradu je barvni film TRIJE SPOMENIKI v proizvodnji Viba filma prejel prvo nagrado za režijo (Dušan Pouh) in prvo nagrado za tekst (Matej Bor — ki pa se je obdelovali), razen tega pa še prvo nagrado novinarjev. Crnobeli film NA SONČNI STRANI CESTE v proizvodnji Triglav filma pa je prejel drugo nagrado za režijo (Matjaž Klobčič) in drugo nagrado za kamero (France Cerar).

Pobudo kranjskega Kinematografskega podjetja, da ljudem prikaže tudi kratkometražne fil-

me, ki jih pri nas vse preveč zapostavljamo, in da obenem povabi na premiero tudi realizatorje, je treba samo pozdraviti. Za jesen predvidevajo celo celovčerni program najboljših jugoslovanskih kratkometražnih filmov.

ZAKLJUČEK

POLITIČNE TECAJ

Pred kratkim so na Jesenicah končali s 6-mesečnim tečajem Politične šole, ki je deloval v okviru Delavske univerze. Izmed 65 slušateljev, kolikor jih je obiskovalo ta tečaj, ga je uspešno zaključilo 45 tečajnikov. Obravnavali so gospodarska in politična vprašanja, govorili o programu razvoja jeseniške Zelezarne, družbenem načrtu in proračunu jeseniške občine itd.

Katera knjiga je najmanjša?

Lani so v Parizu razstavili knjižne redkosti in med njimi tudi pred sto leti v Londonu tiskano sveto pismo, ki je izbril veliko pozornost zaradi svoje izredno majhne oblike. Knjiga je namreč le 30 mm visoka in nekaj nad 20 mm široka.

To je bral tudi uslužbenec Jovan Jovanović iz Niša in sporočil javnosti, da brani on je majhno knjigo. To je v stari turščini tiskan TASFIR, nekakšna razlaga korana, staro najmanj sto let. Ima več kot tisoč strani in je natisnjena na zelo tankem papirju, črke pa so tako majhne, da jih je možče brati le s posebevnim stekлом. Ta knjizica je tudi 30 mm visoka, široka pa nekaj manj kot 20 mm. Na podlagi tega je pisec članka v Kmečkem glasu 1959, it. 48 sklepal, da imamo v Jugoslaviji najmanjšo knjigo na svetu.

Stanko Bune

KRUTOST IZ LJUEBZNI

William Carling, 46 letni bančni uradnik iz Londona, je takoj ljubil svojega psa volčjaka Kimma, da se od njega ni mogel ločiti niti takrat, ko je odhajal na delo v banko. Načel mu je mesto pod svojo mizo, kjer je Kim prebil 8 ur dnevno, ne da bi se ganil. Nekega dne je Carlingov šef odkril to ljubezen, ki je že prešla v krutost. Ker je tudi sam ljubitelj psov, je dovolil Carlingu obdržati psa pri sebi, vendar ne več skritega pod mizo.

Vendar tudi ta mikroskopsko majhna knjizica ni najmanjša na svetu. Za najmanjšo velja knjizica v Jugoslaviji.

Vendar tudi ta mikroskopsko majhna knjizica ni najmanjša na svetu. Za najmanjšo velja knjizica v Jugoslaviji.

TONE SVETINA LOVČEVA HČI

127.

128.

129.

Popoldne je Boštan ležal v zasedi na grebenu pod Orlovo steno. Pod njim se je cepila steza: ena je vodila na Slemene, druga pa k lovski koči. »Vrag jih vzemi, kdo ve po kateri bodo krenili.« Bil je nestrenjen in jekel dvom ga je razvajal. »Ubij ga, se mu je vtihotapljal misel. »Ne, le slabiči streljajo iz zasede.«

Zaželeti si je, da bi se srečala oko v oke in se zgrabila.

Sonce še ni bilo v zenitu, ko jih je zaledal daleč spodaj. Bili so trije. Počasi so se pomikali preko strmih snežišč.

Prišli so pod njega. Prvi je šel Jozelj, za njim je stopicala Minka, za njem pa se je vzpenjal tuji gospod. Boštjan je zagrinil ob pogledu nanjo val hrepnenja, sovrašča in ljubosumja.

Prilepil se je ob skalo in puška mu je samogibno zlezla k licu. Pod njim se je trojica previdno lovila na spolzkom skledastem snegu.

»Ubij ga in ne odlajaš, življenje ni naklonjeno bojazljivecem. Ne streljaj, premislil! Zlo se povrača z zlom, dobro z dobrim.«

»Tudi tvojega očeta so ubili!« Pomeril je. »Pritisni!«

Tedaj se je zgodilo nekaj nepričakovane. Herman pod njim je zakričal in zdrsnil na snegu. Padel je, se kotaljal in se ustavil na dnu kotanje. Boštjan je odložil puško in zaničljivo povesil ustnice. »Šeeno gosposko, kaj le reva išče v gorah.« Nekaj se je prelomilo v Boštjanu. »Takole revo, da bi ubil, ali plašil. Naj ga ima, če ga ima rada. Če ga pa nima, bo slej ali prej konec komedije.« Pljunil je v prepad. Oni spodaj se je pobrali in je po vseh širih, nerodno kot žaba, lezel v strmino.

Jastreb napadel otroka skozi zaprti okno

Minulo zimo se je dogodil v naselju Hranje pri Lepoglavi neobičajen primer. Lačni jastreb na lov za plenom, je opazil v sobi pri oknu vabljeni predmet rdeče barve. V letu je močno udaril ob okno, prebil obe šipi in se znašel na glavi enoletnega otroka Stefana Hranje, ki je imel rdečo kapico. Domačini so roparico premagali še preden je lahko poškodovala malčka. Sodijo, da je jastreba privabilna malčkova rdeča kapica.

Zadnje vesti

DOMA ...

KOPER, 10. aprila — Koprsko tovarna motornih koles »Tomas« je prodala Švedski 5.000 Mopedov v približni vrednosti 400.000 dolarjev. To je prvi večji izvoz izdelkov te tovarne, manjše količine Mopedov pa je »Tomas« že v začetku tega leta dobavil Turčiji in Siriji.

LJUBLJANA, 10. aprila — Na današnji letni skupščini Počitniške zveze Slovenije so ugotovili, da ima ta organizacija še vedno vse preveč srednješolski pomen in da pridobiva premalo članstva med kmečko in delavsko mladino.

... IN PO SVETU

SOFIJA, 10. aprila — Predsednik indonezijske vlade dr. Ahmed Sukarno bo jutri prisel iz Bolgarije na večdnevni prijateljski obisk v Romunijo v okviru svojega dvomesnega potovanja dobre voje po afriških, azijskih, evropskih in južnoameriških državah.

ZLO RRVNE OSVETE

V vasici Stup, 20 km od Peči, je vojna. Neusmiljena vojna. Do iztrebljenja moških glav, kakor je izjavil eden izmed »vojskujčnih« novinarjev. Ta vojna se je začela leta 1942, ko je vso Metohijo zajel požar in so se drobne nestrnosti razplamtele v mržnjo. Ta vojna se ni končala niti do danes, ko je zrasla že cela generacija, ki ne pozna govorice topov.

Kmetje iz Stupa vedo za merinacijo ovac, umetna gnojila in kombajne. Prihajajo v Peč na trg in vidijo, kako rastejo iz tal kot gobe po dežju večnadstropne hiše, hkrati z njimi pa nastaja moderno mesto. Pošiljajo otroke v gimnazijo in volijo odbornike.

Vas Stup živi danes in ne v prejšnjem stoletju ali pred 20 leti. In vendar vojna v Stupu ne preneha. Dve šiptarski rodbini Rapaji in Demaj, nočeta odložiti orožja. Drugi drugim strežijo po življenju, zalezajo se okrog zidov in si grozijo vsevprek. Z mrakom se spusti na zemljo tudi strah in preti iz vsega grama in gozdčka. Vas molči, šepeče, čaka ...

Nuo Rapaj pravi: »Petkrat so streljali name. Sedaj pravijo, da sem jih napadel...«

Zeč Damaj trdi: »Naj svet ve, kakšna je moja robija. Hujša kot v Mitrovici. Saj ne smem iz hiše, ker nisem varen življenja ...

Za svojo rodbino trdi stari Demaj, da živi že tri leta v »obsednem« stanju, v napetosti na meji izdržljivosti. Samo njihovi otroci hodojo v šolo. V družini Rapaj je bil najuglednejši med njimi, Zef, ubit pred tremi leti. Dva prijatelja Demajev sta bila zaprti zaradi poskusa uboja Nua Rapaja ...

Ali oblasti ne morejo posredovati? Tako so vprašali novinarji,

ki so obiskali vas. »Oblast spodbujemo...« Tako se je glasil odgovor. »Toda oblast je eno, običaj pa drugo ...« In zato so turobne hiše Rapajev in Demajev. Nezaupljive, obsedene ...

Podoba je, da se nekaj ne ujemata — v izjavah Rapajev in Demajev. Resnica je lahko drugačna zaradi drugačnih gledišč, toda govor se samo z enim jezikom. Vaščani pravijo, da bi se obe rodbini lahko pomirili, če bi imeli toliko volje. Tu je že težko ugotoviti, kdo koga preganja, kdo se pred kom skriva, kdo je krv in kdo ne. Vas pa čaka nobenih dogodkov.

Pasji časniki

Neki naš list je pred dnevi objavil sliko britanskega bokserja Butcha, ko gleda svojo sliko v časniku »Pasji list«. Butch je slaven, ker je prvi pes na svetu, ki se je združil na pasji psihiatrijski kliniki. Tja so ga odvedli njegovi gospodarji zato, ker je grizel svoje tovariše pri igri. Doktor je dal diagnozo: — Butch trpi spritočno kompleks na padalnosti, ker ga je, ko je bil še majhen, ugriznil neki veliki pes.

Pa naj še kdo reče, da je na svetu dolgčas ...

se je zavila v jahalni plašč. Tu pa tam se je spodtnila ob kamen, da je zapelo.

Oskrbnik se je ozrl: »Pst!«

Preden sta prišla do rastišča, sta upihnila luč. Počakala sta, da se je začelo daniti.

»Ga slišiš?« je pošepeval Fraja oskrbnik. »Pravkar je odbrusil...«

»Ničesar nisem slišala,« je tiho odvrnila Fraja, »je prehud veter.«

Skozi šumenje vetra je spet udarilo slabotno klepanje: te-loep, te-loep, te-loep. Ko je petelin brusil, je Herman prijal Frajo za roko in jo potegnil za seboj. Tako sta tekla nekaj korakov.

Pozno se je zdani.

V kritju drevja sta naskakovala črnega peveca in se mu že približala na streljaj.

Petelin je stal na veji mogočne bukve in se priklanjal, poviral peroti, delal pahljačo in klepal, klepal.

Fraja je trepetala od razburjenja.

»Pomiri se! Ko bo spet brusil, takrat!« ji je šepnil Herman. Petelin je spet zaklepal: te-loep, te-loep, te-loep!

Tetiva je zabrela, strelica je švistnila in se zapičila v deblo.

Petelin je utihnil.

Fraja je razočarana pogledala Hermana. Ta jo je trdo prial za zapestje.

Petelin se je počasi umiril in začel novo kitico.

Fraja je pomerila. Tudi Herman je napel svoj samostrel.

Drink! in strelica je zletela — v prazno! Vsa besna je Fraja vrgla samostrel od sebe.

Petelin se je prestopil po veji. Tedaj pa je zbrnel Hermanov samostrel in v zraku je zaplesalo temno, z belimi pikami na skrobljeno repno pero.

Lov je bil končan.

»Kaj zijaš v prazno vejo?!« se je togotno zadrla Fraja.

Da, Herman je zjal! On, ki se je imel za najboljšega strelca, je sedaj pred očmi tega dekleja zgrešil cilj!

STANKO LAPUŠ SUOBODNIJAK HRIBAR

»Desetino,« je nadaljeval Urh, »kar mirno odražaj na grad; da niti zrna več, kakor si doslej dajal farovž! Hermanova zahteva je krivična. Tvoj primer pa ni osamljen. Tudi drugod se dogaja, da cerkev odstopi desetino kaki graščini. Glede Meger pa ti svetujem, da sam nikdar ne priznaš, da so koga drugača kakor tvoje. Ko bo žito zrelo pa glej, da te fajmošter ne prehitil! Tako kot takrat, ko ti je izpred nosu speljal Zaliko v klošter.«

Hribar je položil Urhu roko na ramo in ga hvaležno pogledal. »Olajšaj si mi dušo,« je reklo. »Hvala ti za dobro besedo!«

»Nič zahvale,« se je branil Urh in vstal. Stopil je k zidni omari, vzel iz nje čutaro in jo ponudil Hribarju. »Na, to te bo pokrepčalo, kajti takle obisk, kakrsnega si ti danes naredil, človeka prekleto zdela,« je dejal in se nasmehnil.

Potem pa se je udaril z dlano po visokem čelu in skoraj da stekel k omari.

»Skoro bi bil pozabil,« je kakor v opravičilo reklo in polnil Hribarju kos zvitega platna. »Na, pa za spomin shranil!«

Potem je spet sedel. Dobrohotno so mezikale njegove rjave oči, ki je prijatelj odvijal poslikano platno.

»Atenka! je čez čas dahnil Hribar, se sklonil nizko nad sliko in nanjo sta kanili dve debeli solzi.

Ko se je umiril, je vprašal Urha: »Kje si dobil to?«

»Ko sem živel se kot skolar v Padovi,« je pojasnil Urh, »sem pri nekem mojstru priučil tudi nekaj te umetnosti. Glej mojo Marjetico,« je pokazal na sliko, ki je visela nad kaminom. »Tudi njo sem maslikal. Zadnji hip sem še ujel njen obraz — na mrtvanski odru.«

»Tudi jaz jo namestil v svoji čumnati,« je tiho reklo Hribar, stisnil roko Urhu in se poslovil.

OBYEŠČEVALEC

mali oglasi

Ali hočete 10.000 din. Nič drugači ni treba storiti kakor pozanimiti se kdo odstopi enosobno stanovanje (sobico in kuhinjo) starejšima zakoncema brez otrok, ves dan službeno odsotna. Stanovanje je lahko tudi do 4 km iz Kranja. Lastnik stanovanja mora poleg tega še 40.000 din nadgrade. Ponudbe oddati v oglašni oddelku pod -Zelo nujno-

Prodam stavbo pareelo na Kocriči. Naslov v oglašnem oddelku.

Ugodno prodam špindel za cirkularko. Naslov v oglašnem oddelku.

Izgubil sem usnjeno rokavico. 6. 4. 1960. Poštenega najditelja naprošam naj proti nagradi vrne k Bučarju v slaščičarno v Kranju

ZAHVALA! Državnemu zavarovalnemu zavodu Radovljica se prav lepo zahvaljujem za izplačano zavarovalnilno 108.000 din za posledice padca z motorjem dne 15. februarja 1959 in tovrstno zavarovanje vsakomur priporočam. Tavčar Stane, -Oprema-, Kranj.

Prodam 6 kub. metrov lesa za oštrelje - dolžina 9 m. Kokrica št. 118.

Prodam po zelo ugodni ceni -Vespo. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodam zazidljivo parcelo v bližnji okolici Kranja. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodam italijansko motorno kolo NSV Viktoria 50 ccm, dobro ohranjeno. Oglej samo podajo. Orehovlje 2. Predosijje pri Kranju.

Kuharico, samostojno in kuhijsko pomočnico za bufet sprejme takoj -Delikatesa.

TVD Partizan Stražišče sprejme hišnika. Pogoj: zamenjava stanovanja. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe poslati na naslov: TVD -Partizan-, Stražišče.

Sivilja gre švat na dom v po-poldanskih urah. Naslov v ogl. oddelku.

Izsem fanta in dekle za pomoc na kmetiji. Ostalo po dogovoru. Senčur 239.

Izsem žensko, ki bi v dopol-

danskem času pazila na otroka.

Stanovanje in hiši. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku.

Kuhinjsko opravo, rabljeno, v

v dobrem stanju, ugodno prodam.

Naslov v ogl. oddelku.

Prodam več vrst novih kopit

po 100 din. Rišpeta les za škorjne. Nove škorjne št. 39 - boks in čevljarsko orodje. Cena nizka. Markelj, Ljubno 35. Padnart.

Slamo prodam po ugodni ceni.

Velešovo 14.

Prodam hišo 5 minut od postaje

Zirovnica. Poizve se Kosmatč Vinko, Žgoša 32, Begunje.

Prodam športno Rogovo žensko kolo. Naslov v ogl. odd.

Prodam elektromotor Simens

6,5 KM, 3 krat 380 W, 900 obratov,

dobro ohranjen. Petrič Tinka, Orehovlje 1, Kranj.

Prodam motorno kolo

Tomas Puch 175 ccm. Savska Loka 9, Kranj.

Uslužbenka išče prazno sobo

v Kranju proti dobremu plačilu.

Za uslužbo bi poučevala osnovno-

šolskega otroka 2 ur dnevno.

Ponudbe pod -Solidna- oddati v

oglašni oddelku.

Lepo opremljeno sobo v bli-

žini Kranja in hrano nudim pred-

ni delavki. Naslov v oglašnem

oddelku.

-PLANIKA- - Industrija obutve v Kranju

razpisuje prosti delovni mest:

1. ORODJARJA s 5-letno prakso

2. VODOINSTALATERJA s 5-letno prakso

Poleg tega sprejme večje število učencev v gospodar-

stvu za strojno ključavnarsko, mizarsko in električarsko

stroko.

Nastop možen takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe poslati na upravo podjetja.

Stanovanjska skupnost Primskovo - Klanc, Kranj, raz-

pisuje delovno mesto

UPRAVNICE OTROŠKEGA VRTCA na Primskovem

Pogoj: dokončana Srednja vzgojiteljska šola ali dokončana osemletka in veselje do dela z otroki.

Plača po dogovoru. Nastop službe 1. maja 1960.

Ponudbe poslati na naslov: Erbežnik Tone, Kranj, Je-

lenčeva ulica.

Planinci in ostali ljubitelji planin

preživite del letošnjega dopusta v lepem Planinskem domu

na Kališu pod Storžičem (1540 m). Dom bo redno obratovan

od 30. 4. 1960 dalje. Sprejem pensionskih gostov omejen.

Rezervacije in informacije v pisarni Planinskega društva

Kranj.

Aktivno so sodelovali na raz-

nih prostovoljnih akcijah, ki jih

30 in smetana 250 din liter; ko-renček 40 do 50, čebula 40 do 50, kompir 15 do 20, kislo zelje 40 do 60, pesa 60, repa 8, repa, kisla 30., redkev 30, jabolka 50 do 110, sir-skuta 100 in surove maslo 520 do 560 din za kilogram. - Jajca 18 do 20 din kos, kokoši 500 din, česen 5 do 10 din gla-vica, regrat 25, motovilec in rádi pa 25 do 30 din merica, klobase 100 din, por, zelenina in peteršilj 10 din šopek.

Ugodno prodam špindel za cirkularko. Naslov v oglašnem oddelku.

Izgubil sem usnjeno rokavico. 6. 4. 1960. Poštenega najditelja naprošam naj proti nagradi vrne k Bučarju v slaščičarno v Kranju

ZAHVALA! Državnemu zavarovalnemu zavodu Radovljica se prav lepo zahvaljujem za izplačano zavarovalnilno 108.000 din za posledice padca z motorjem dne 15. februarja 1959 in tovrstno zavarovanje vsakomur priporočam. Tavčar Stane, -Oprema-, Kranj.

Prodam 6 kub. metrov lesa za oštrelje - dolžina 9 m. Kokrica št. 118.

Prodam po zelo ugodni ceni -Vespo. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodam zazidljivo parcelo v bližnji okolici Kranja. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodam italijansko motorno kolo NSV Viktoria 50 ccm, dobro ohranjeno. Oglej samo podajo. Orehovlje 2. Predosijje pri Kranju.

Kuharico, samostojno in kuhijsko pomočnico za bufet sprejme takoj -Delikatesa.

TVD Partizan Stražišče sprejme hišnika. Pogoj: zamenjava stanovanja. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe poslati na naslov: TVD -Partizan-, Stražišče.

Sivilja gre švat na dom v po-poldanskih urah. Naslov v ogl. oddelku.

Izsem fanta in dekle za pomoc na kmetiji. Ostalo po dogovoru. Senčur 239.

Izsem žensko, ki bi v dopol-

danskem času pazila na otroka.

Stanovanje in hiši. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku.

Kuhinjsko opravo, rabljeno, v

v dobrem stanju, ugodno prodam.

Naslov v ogl. oddelku.

Prodam več vrst novih kopit

po 100 din. Rišpeta les za škorjne. Nove škorjne št. 39 - boks in čevljarsko orodje. Cena nizka. Markelj, Ljubno 35. Padnart.

Slamo prodam po ugodni ceni.

Velešovo 14.

Prodam hišo 5 minut od postaje

Zirovnica. Poizve se Kosmatč Vinko, Žgoša 32, Begunje.

Prodam športno Rogovo žensko kolo. Naslov v ogl. odd.

Prodam elektromotor Simens

6,5 KM, 3 krat 380 W, 900 obratov,

dobro ohranjen. Petrič Tinka, Orehovlje 1, Kranj.

Prodam motorno kolo

Tomas Puch 175 ccm. Savska Loka 9, Kranj.

Uslužbenka išče prazno sobo

v Kranju proti dobremu plačilu.

Za uslužbo bi poučevala osnovno-

šolskega otroka 2 ur dnevno.

Ponudbe pod -Solidna- oddati v

oglašni oddelku.

-PLANIKA- - Industrija obutve v Kranju

razpisuje prosti delovni mest:

1. ORODJARJA s 5-letno prakso

2. VODOINSTALATERJA s 5-letno prakso

Poleg tega sprejme večje število učencev v gospodar-

stvu za strojno ključavnarsko, mizarsko in električarsko

stroko.

Nastop možen takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe poslati na upravo podjetja.

Stanovanjska skupnost Primskovo - Klanc, Kranj, raz-

pisuje delovno mesto

UPRAVNICE OTROŠKEGA VRTCA na Primskovem

Pogoj: dokončana Srednja vzgojiteljska šola ali dokončana osemletka in veselje do dela z otroki.

Plača po dogovoru. Nastop službe 1. maja 1960.

Ponudbe poslati na naslov: Erbežnik Tone, Kranj, Je-

lenčeva ulica.

Planinci in ostali ljubitelji planin

preživite del letošnjega dopusta v lepem Planinskem domu

na Kališu pod Storžičem (1540 m). Dom bo redno obratovan

od 30. 4. 1960 dalje. Sprejem pensionskih gostov omejen.

Rezervacije in informacije v pisarni Planinskega društva

Kranj.

Aktivno so sodelovali na raz-

nih prostovoljnih akcijah, ki jih